

Utdanningsplan for spesialiteten *Akutt- og mottaksmedisin*

Ved Akershus universitetssykehus HF

Del 1: Overordnet utdanningsplan for spesialiteten

Del 2: Gjennomføringsplan

Del 3: Individuell utdanningsplan (egen mal)

Publisert: September 2019

Oppdatert: Sept. 2022

Innholdsfortegnelse

Innledning

Forkortelser

Del 1 Utdanningsplan for spesialiteten akutt- og mottaksmedisin (del 3)

1.1 Utdanningsplan med tidslinje (tabell)

1.2 Krav til kompetanse før rotasjon

Del 2 Utdanningsplan for gjennomføring

2.1 Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten akutt- og mottaksmedisin (del 3) (fast ansettelse)

2.1.1 Hensikt og målsetning

2.1.2 Beskrivelse av det enkelte sykehus/avdelingen(e) i helseforetaket

2.1.3 Utdanning

2.1.4 Veiledning og faglig utvikling (leger i spesialisering)

2.1.5 Supervisjon av leger i spesialisering

2.1.6 Felles kompetansemål (FKM)

2.1.7 Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål og egnethet

2.1.8 Internundervisning

2.1.9 Forskningsaktiviteter

2.1.10 Evaluering og revisjon av utdanningsplanen

2.1.11 Annet

2.2 Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten akutt- og mottaksmedisin (spesialiseringsperiode/suppleringspraksis ved annen avdeling)

Innledning

Formålet med **Del 1 Utdanningsplan med tidslinje for rotasjoner internt og eksternt** er å beskrive plan med oppbygning og rekkefølge for hele utdanningsløpet i spesialiteten, inkludert rotasjon i suppleringspraksis/spesialiseringsperiode. På overordnet nivå beskriver planen når læringsmålene for spesialiteten akutt- og mottaksmedisin oppnås i avdeling for akuttmedisin, Ahus, og ved samarbeidende avdelinger på Ahus. Utdanningsplanen beskriver den ideelle prosessen for akkurat dette utdanningsløpet. Planen beskriver en hensiktsmessig rekkefølge av læringsmålene, de ferdigheter som forventes oppnådd i hver ansettelse og krav til kompetanse ved start av rotasjon/spesialiseringsperiode.

Formålet med **Del 2 Utdanningsplan for gjennomføring** er å beskrive hvordan aktiviteter skal gjennomføres og hvordan kompetansevurderingen av oppnådde mål vil finne sted i det daglige arbeidet. Dette beskrives lokalt for de avdelinger som inngår i utdanningsløpet. Beskrivelser fra utdanningsplanen for gjennomføring skal fylles inn i søknad om godkjenning av utdanningsvirksomhet.

Utdanningsplan for gjennomføring vil danne grunnlaget for **Del 3 individuell utdanningsplan** som den enkelte LIS skal ha i henhold til forskrift om spesialistutdanning. Den individuelle utdanningsplanen skal sørge for en gjensidig forpliktelse og være et verktøy for planlegging og oppfølging av den enkelte LIS.

Forkortelser

AAM = avdeling for akuttmedisin
Ahus = Akershus universitetssykehus
AMM = akutt- og mottaksmedisin
ANE = anesthesiavdelingen
BDA = bildediagnostisk avdeling
FKM = felles kompetansemål
HJE = avdeling for hjertesykdommer
KK = kvinneklinikken
KD = kirurgisk divisjon
LV = legevakt
MD = medisinsk divisjon
MO = medisinsk overvåkning
NBH = Nordbyhagen
NEV = nevrologisk avdeling
OK = ortopedisk klinikk

DEL 1 Utdanningsplan for spesialiteten akutt- og mottaksmedisin (utdanningens del 3) med tidslinje for rotasjon internt og eksternt

Formålet med utdanningsplan med tidslinje er å vise hvor utdanningen skal foregå, hvilke læringsmål som kan gjennomføres hvor, ønsket rekkefølge på gjennomføring av tjeneste og estimert tid for de ulike delene av utdanningsløpet. Utdanningens del 2 (felles del 2 indremedisin) er beskrevet i egen plan og vil i helhet gjennomføres ved medisinsk divisjon, Ahus.

Utdanningsplan				
Tid av utdanning	Helseforetak	Sykehus/ DPS	Avdeling/ læringssted	Læringsmål
0-0.5 år	Ahus	Nordbyhagen	AAM, BDA, HJE	1-29, 58-64
0.5-1 år	Ahus	Nordbyhagen	AAM, KD, OK, KK	1-29, 34-38, 41-45
1.0-1.5 år	Ahus	Nordbyhagen	AAM, MO, ANE	1-29, 46-57, 65
1.5-2.0 år	Ahus	Nordbyhagen	AAM, NEV, Nedre Romerike LV	1-29, 30-33, 39-40

Utdanningsplan med tidslinje for rotasjon/spesialiseringsperiode eksternt for spesialiteten er diskutert i regionalt råd for spesialiteten. Rådet har anbefalt denne rekkefølge av aktiviteter og læringsmål for å ha god progresjon i utdanningen.

DEL 2 Utdanningsplan for gjennomføring for spesialiteten akutt og mottaksmedisin (utdanningens del 3)

Akershus universitetssykehus HF har på overordnet nivå organisert utdanning av LIS på følgende måte:

a) Organisering og ansvarsplassering i Akershus universitetssykehus:

Akershus universitetssykehus HF er organisert med 4 ledernivåer;

- - Ledernivå 1 - administrerende direktør,
- - Ledernivå 2 – divisjons-/klinikkdirektør
- - Ledernivå 3 - avdelingsleder
- - Ledernivå 4 - seksjonsleder

Hvilket ledernivå som har ansvaret for LIS varierer noe for de ulike fagområdene, men det er primært avdelingsledere og seksjonsledere. Leder har et faglig utviklingsansvar for LIS i den perioden vedkommende er i fagområdet. Fagansvar kan kun delegeres fra avdelingsleder til en seksjonsleder (lege) eller til en seksjonsoverlege. I AAM er seksjonsleder for leger nærmeste leder for LIS.

Alle fagområder har utdanningsutvalg hvor LIS har med egen representant. Divisjoner med flere fagområder har også et felles utdanningsutvalg hvor både overlegegruppen og LIS er representert. Utdanningsutvalget har blant annet ansvar for å utarbeide årsplan og sikre faglig innhold i internundervisningen.

Internundervisningen blir holdt av overlege, LIS eller i noen tilfeller av invitert foredragsholder. Alle LIS som er til stede, skal delta.

b) Veiledning og vurdering:

Alle LIS på Ahus skal ha en oppnevnt veileder. Linjeledelsen er til en hver tid ansvarlig for å legge til rette for veiledning og supervisjon. Veileder og LIS har ansvaret for at det gjennomføres planlagte veiledningssamtaler. Det er anbefalt minimum 1 veiledningstime per måned, dette alternerer mellom individuell veiledning og gruppeveiledning. Veiledningssamtalene dokumenteres i Kompetanseportalen Dossier.

For å nå en del av målene i Felles kompetansemodul (FKM) gjennomføres gruppeveiledninger for LIS og de skal også gjøre et forbedringsarbeid/prosjekt hvor det gis veiledning underveis.

Gruppeveiledningene vil bestå av følgende temaer:

- Systemforståelse, organisasjonsutvikling og ledelse
- Kvalitet og pasientsikkerhet, lovverk og etikk
- Kommunikasjon, medvirkning, samhandling, pasient- og pårørendeopplæring

En tematisk «grunnpakke» kan bidra som utgangspunkt for diskusjoner/refleksjoner i gruppeveiledninger til temaene over (ref. punkt under FKM 2.1.6). Dette vil være til nytte både for veileder og LIS.

Vurdering av LIS gjennomføres bl.a. gjennom supervisjon, evalueringskollegium og veiledning. Vurdering gjøres i tett dialog med nærmeste leder, som har hovedansvar for godkjenningen av læringsmålene.

c) Kompetanseheving:

Alle overleger som skal veilede LIS må delta på veiledningskurs. Leger i spesialisering skal også gjennomføre internt veiledningskurs for å oppnå FKM innen blant annet kommunikasjon. Etter gjennomført kurs, vil de også kunne veilede LIS 1. Veiledningskursene holdes flere ganger per år, med utdannede Ahus-instruktører.

Avdelingens/seksjonens utdanningsplan

2.1.1. Hensikt og målsetting

Utdanningsplan for spesialiteten akutt- og mottaksmedisin, utdanningens del 3, ved Ahus.

Brorparten av utdanningen vil foregå i avdeling for akuttmedisin, som består av to seksjoner, akuttmottaket og observasjonsposten akutt24. Avdeling for akuttmedisin er organisert i medisinsk divisjon. Akuttmottaket har i overkant av 44,000 pasienter årlig, fordelt på fagområdene kirurgi, ortopedi, nevrologi og indremedisin inkludert kardiologi. De lettere ortopediske pasientene tas i tidsrommet kl 08-20 imot i en egen skadelegevakt (ortopedisk akuttpoliklinikk). Kvinneklubben og barneklubben har egne akuttmottak; de fleste øre-, nese-halspasienter tas imot direkte på ØNH-avdelingen. Divisjon for psykisk helsevern har eget akuttpsykiatrisk mottak.

2.1.2. Beskrivelse av det enkelte sykehus/avdelingen(e) i helseforetaket

Arbeidsoppgavene for leger i avdeling for akuttmedisin er triage/initial legevurdering, mottak av pasienter og beslutningsstøtte i akuttmottaket, ansvar for observasjonsposten akutt24, konfereringstelefon og akuttpoliklinikk. Akuttpoliklinikken ligger i umiddelbar nærhet til akuttmottaket og håndterer pasienter som med høy sannsynlighet kan avklares poliklinisk eller kun trenger en kortere observasjon.

I utdanningens del 2 roterer man halvårlig mellom de ulike avdelingene i medisinsk divisjon (link til utdanningsplan for indremedisin felles del 2) og inngår i det medisinske vaktlaget i akuttmottaket (dagvakt 0730-2030, nattevakt 2000-0830).

I utdanningens del 3 vil man ha arbeidsoppgaver som beskrevet over i første avsnitt. Man vil til å begynne med fortsatt inngå i det medisinske vaktlaget i akuttmottaket, men når man har fullført

nødvendige læringsmål og tilegnet seg nødvendige ferdigheter, vil man gå inn i vaktlaget av akutt- og mottaksmedisinere.

Avdelingen har p.t. 4 overlegestillinger. Denne gruppen er under utvidelse, slik at et eget vaktlag kan etableres med tilstedevakt til kl 20 alle dager. Alle 4 overleger er i ferd med å bli spesialister i faget AMM (i tillegg til at de er spesialister i generell indremedisin og evt. en annen subspecialitet).

I AAM jobber man tett med leger fra andre spesialiteter. I observasjonsposten akutt24 er det et særlig nært samarbeid med det liaisonpsykiatriske teamet. AAM har en stor sykepleiergruppe (ca 140 årsverk) med høy kompetanse.

Fra 1.februar 2019 ble ansvaret for pasientbehandling i Kongsvingerregionen overført fra Sykehuset Innlandet HF til Ahus. Kongsvinger sykehus er nå en del av Ahus, men forblir lokalsykehus i sitt opptaksområde. Pasienter som trenger annen behandling enn det som tilbys på Kongsvinger, får behandlingstilbud ved Ahus.

Sykehuset har et medisinsk bibliotek med datatilgang, fag- og forskningstidsskrifter, artikkel- og bokbestillinger, fagbøker, oppslagsverk, offentlige publikasjoner, litteratursøk innen medisin og brukerstøtte til publisering og Reference Manager. Biblioteket ligger i kort gangavstand utenfor hovedbygget. Biblioteket er betjent mandag kl.09.00-12.00, tirsdag-fredag kl.09.00-15.00, det er døgnåpen tilgang med personlig ID-kort og kode.

2.1.3. Utdanning

Utdanningsutvalget består av avdelingsleder, to av avdelingens overleger, samt to LIS fra det indremedisinske vaktlaget (etter hvert som avdelingen ansetter egne LIS vil disse erstatte LIS fra det indremedisinske vaktlaget). Utvalgets medlemmer velges ikke for en bestemt tidsperiode, men vi tilstreber rotasjon i utvalget mellom avdelingens leger.

Leger i spesialisering skal sikres en god utdanning ved hjelp av supervisert arbeid ved sengepost og i akuttmottaket, veiledning, internundervisning, prosedyrelæring og kurs. Hovedregelen er fri til ett kurs per halvår, obligatoriske kurs prioriteres.

LIS får i løpet av 2 uker etter kontraktsinngåelse en individuell utdanningsplan. Eventuelt senere behov for revisjon av utdanningsplanen vil drøftes i veiledningssamtaler og leder vil da involveres.

2.1.4. Veiledning og faglig utvikling (leger i spesialisering)

Overlege utnevnes som veileder for LIS ved ansettelse. Veileder skal presentere seg for LIS og avtale første møte, LIS skal stille forberedt og heretter ta initiativ til videre individuell veiledning i samarbeid med veileder. Gruppeveiledning er etablert, målet er at hver LIS skal tilhøre samme gruppe gjennom hele utdanningsløpet. Alle gruppeveiledere er overleger som har gjennomgått kurs i veiledning. Det er i ny spesialisering flere læringsmål/tema som skal gjennomgås ved veiledning, dette sikres gjennom læringsaktivitetene. Det er lederforankret at gruppeveiledere skal ha avsatt tid til å både gjennomføre veiledning og evaluering av hver enkelt LIS. Fra våren 2019 vil det arrangeres kurs i veiledning for spesialister, LIS2 og LIS3 internt på sykehuset.

2.1.5. Supervisjon av leger i spesialisering

LIS får skriftlig informasjon om arbeidsoppgavene og rutinene i avdelingen før de starter. Med flere overleger enn LIS ansatt i avdelingen, ligger forholdene godt til rette for tett supervisjon. Vi tilstreber alltid å ha en overlege tilordnet samme oppgave som LIS, slik at LIS kan få løpende oppfølging gjennom arbeidsdagen.

Det er ikke etablert supervisjon av overleger ved vaktarbeid, men ansvarlig tertiærvakt (overleger i alle fagfelt) er alltid tilgjengelig ved behov. I tillegg er erfarne LIS3 i hhv generell indremedisin og hjerte tilstedeværende og alltid tilgjengelig for supervisjon på huset. Det er et mål at alle leger skal kurses i «fire gode vaner» for å sikre god supervisjon og tilbakemelding. I veilederkurs vil det også fokuseres på gjennomføring av supervisjon. Vi har etablerte rutiner for opplæring i vakt, samt sjekklister før opprykk i vaktsjikt.

2.1.6. Felles kompetansemål (FKM)

Felles kompetansemål integreres i klinisk praksis i den enkelte spesialitet samt gjennom tilrettelagte 1:1-veiledningstimer og gruppeveiledninger. Det etableres en grunnpakke med relevant materiell til støtte i **veiledningen** (disse samtalene). Denne publiseres på intranett/i en egen mappe på fellesområdet. Tematikk fra FKM kan med fordel også inkluderes i internundervisning og på fagdager.

En årsplan for sentralt administrerte læringsaktiviteter tilknyttet FKM publiseres på intranett/ Læringsportalen. Dette gjelder for eksempel informasjon om prosjektoppgave i forbedringsarbeid og oppsatte seminardager, informasjon om kurs i klinisk kommunikasjon, veiledningskurs og opplæring i likeverdig helsetjeneste & flerkulturell kommunikasjon. Prosjektoppgaven i forbedringsarbeid kan med fordel skrives/gjennomføres i grupper, internt på egen avdeling eller i samarbeid LIS på andre avdelinger. Tema for forbedringsoppgave avklares med leder.

For oversikt over datoer for det nasjonale kurset «Administrasjon og ledelse» bes LIS om å sjekke oversikt over aktuelle datoer i kursdatabasen til RegUt på:

<https://spesialisthelsetjenesten.no/lis/kurs/kurs-fra-a-til-a>

I tillegg forventes det at LIS gjennomfører aktuelle e-læringskurs og podcasts i egen regi.

2.1.7. Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål og egnethet

Vurdering av og tilbakemelding til LIS gjøres av superviserende overleger, veileder, avdelingsleder og evalueringskollegium som møtes regelmessig. Det er et mål at LIS skal få fortløpende tilbakemeldinger både med tanke på faglig progresjon og personlig egnethet i faget, dette sikres bl.a. gjennom godkjenning av læringsaktiviteter/læringsmål og regelmessig individuell veiledning. Det er et mål at alle leger skal kurses i «fire gode vaner» med mål om å øke antall tilbakemelding og kvalitet på tilbakemeldinger. Alle LIS utarbeider individuell utdanningsplan i samråd med veileder, denne revideres ved behov.

Læringsmål og læringsaktiviteter skal godkjennes så snart de er oppnådd. Superviserende leger og veileder godkjenner læringsaktiviteter/læringsmål når LIS har oppnådd kompetansenivå, de skal innhente opplysninger fra andre kollegaer etter behov. Avdelingsleder har overordnet ansvar for at dette utføres og for endelig godkjenning.

2.1.8. Internundervisning

Det er undervisning hver ukedag, som hovedregel kl.0800-0830. Mandager og onsdager er det fellesundervisning for alle leger ved medisinsk avdeling. Tirsdager og torsdager er det avdelingsvis undervisning. Fredager er det fellesundervisning for hele sykehuset.

Fellesundervisning for medisinske leger følger et årshjul som går over 2 år, dette er nytt fra år 2019. Årshjulet er distribuert til alle legene, og viser tema og hvilke læringsmål i ny spesialistutdanning som dekkes av de ulike tema. Hvert tema gjennomgås to ganger per halvår etter fast oppsett, slik at alle LIS har mulighet til å delta på undervisning i alle tema (utarbeidet etter tjenesteplan). LIS sikres på denne måten gjennomgang av hele fagets bredde. Fagavdelingene er tildelt relevante tema og setter selv opp forelesere, dette sikrer at leger med god kompetanse på og interesse for et tema får videreformidlet kunnskapen. Vi har enkelte åpne tema der vi har mulighet til å innhente forelesere fra andre avdelinger eller eksterne forelesere.

Vi har fast undervisningsrom og sender ut påminnelse om undervisning og tema hver uke. Det er godt fremmøte på undervisningen og gode tilbakemeldinger på foredragene som holdes. Vi oppfordrer foreleserne til å dele materialet digitalt i en mappe på sykehusets felles lagringsområde.

2.1.9. Forskningsaktiviteter

Ahus har et eget forskningscenter, som bistår sykehusets avdelinger og ansatte i å initiere og gjennomføre forskningsprosjekter. I tillegg har medisinsk divisjon, hvor AAM er organisert, en egen avdeling for forskning med en seksjon for forskningsstøtte. Med et stort pasientgrunnlag og et godt samarbeid med analyseavdelingen, som bistår med datafangst, så ligger forholdene godt til rette for forskning i AAM.

I tråd med at Ahus har *forbedringsarbeid* som et av sine satsningsområder, har vi valgt å legge til rette for at anbefalt læringsaktivitet «prosjektoppgave» er knyttet til nettopp forbedringsarbeid i egen enhet/samarbeidende enhet.

Læringsmålene knyttet til kvalitet og pasientsikkerhet har til hensikt å gi spesialistkandidater et bevisst forhold til hvordan forbedre våre arbeidsprosesser og innføre ny beste praksis til det beste for pasient og pårørende. Målene skal også bidra til grunnleggende kompetanse i å være en aktiv medspiller i forbedringsarbeidet ved egen arbeidsplass. For å imøtekomme læringsmålene anbefales et kurs i kvalitetsforbedring som gir introduksjon i metode og verktøy, sammen med gjennomføring av et forbedringsprosjekt. Kurset deles opp i tre arbeidsseminarer på 3-4 timer med fokus på relevante læringsmål, og tid til arbeid med eget forbedringsprosjekt. Mellom samlingene må kandidatene arbeide med forbedringsprosjektet. Det tilbys veiledning og det skal skrives en rapport fra gjennomføringen av arbeidet, kalt prosjektoppgave. Dette gjennomføres over en periode på 6 mnd fra det tidspunktet arbeidet initieres. I første seminar får LIS anledning til å danne grupper og komme i gang med valg av aktuelt forbedringsområde. Samarbeid mellom 2-3 LIS og/eller i et

tverrfaglig team på avdelingen er en fordel i gjennomføringen der det er mulig. Læringsnettverket kan benyttes. Hvis flere LIS samarbeider om oppgaven, leveres en felles prosjektoppgave. Prosjektoppgaven vil i all hovedsak gjennomføres av de LIS som er fast ansatt ved Ahus.

2.1.10. Evaluering og revisjon av utdanningsplanen

Læringsaktivitetene evalueres årlig av utdanningsutvalget basert på tilbakemeldinger fra LIS, supervisører og veiledere, samt tilbakemeldinger fra samarbeidende avdelinger hvor LIS har suppleringspraksis.

2.2 Utdanningsplan for spesialiteten akutt- og mottaksmedisin (suppleringspraksis/spesialiseringsperiode ved andre avdelinger)

Se beskrivelse i samarbeidende avdelingers utdanningsplaner.